GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Joi'a si Duminec'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera:
la postele c. si 'r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru flacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 76. **Dumineca, 6 Octobre|24 Septembre** **1878.**

Prob'a de focu a dualismului.

Brasiovu, 6 Octobre, 1878.

Disamu nu de multu, ca sistemulu domnitoriu nu se póte impacá nicidecumu cu actiunea bosniaca. Dualismulu dupa firea s'a adeverata este inimicu de mórte alu desvoltarii popóreloru slave din acestu imperiu, pe candu scopulu ulterioru alu ocupatiunei Bosniei si Herzegovinei in impregiurarile actuale nu se póte atinge altfeliu, decatu numai prin redicarea, intarirea si unirea elementului sudslavicu sub sceptrulu dinastiei habsburgice.

Maghiarii, cá un'a din cele doue natiuni privilegiate ale monarchiei, nu au fostu multiamiti cu directiunea ce a luat'o politic'a nóstra esterióra, ci au fostu din capulu locului cei mai mari contrari ai ocupatiunei. Vediendu-se inse impinsi cu voie fara voie in vertejulu actiunei si-au disu: Bine dér', déca nu se póte incungiurá acést'a stanca, celu puçinu se facemu cá ocupatiunea se aiba unu caracteru antislavu, se impedecamu incai prin luarea Bosniei si Herzegovinei intarirea si unirea elementeloru slavice de pe peninsul'a balcanica.

Evenemintele din urma nu au corespunsu inse sperantieloru ce le aveau dualistii de dincóce si de dincolo de Lait'a. Prin resistinti'a fanatica a musulmaniloru bosniaci, prin refusulu inaltei Pórte de a inchiaiá o conventiune cu monarchi'a nóstra, ocupatiunea a capetatu unu caracteru eminentu slavicu. „Desamagire si ingrigire ne apasa acuma animile“ esclamau foile maghiare in façi'a intemplariloru din Bosni'a. Si 'n adeveru aveau causa destula de a se intristá; ungurii doreau, cá mana in mana cu beii turcesci bosniaci se suprematiseze si pe slavii din partile nordice ale Turciei si in locu de acést'a au trebuitu se véda cumu se batu regimentele ungare in contra „fratiloru turci“ pentru caus'a straina a slavismului. Si celu mai moderatu maghiaru a trebuitu se se sparie de consecentiele din urma ale lupteloru inversiunate din valea Bosnei. Nu acést'a amu doritu noi, nu acést'a este interessulu nostru, nu pentru acést'a amu votatu noi comitelui Andrássy creditulu de 60 milióne — esclamau foile maghiare de tóte colorile.

Demissiunea ministrului de financie ungaru Széll a fostu numai o consecintia a nemultiamirei, ce a cuprinsu tóte cercurile maghiare asupra mersului lucruriloru. Noi se aducemu jertfele cele mai mari in sange si in bani, pentru ce, pentru cá se ne creeze o Croatia mare? Asemeni intrebari se audu prin tiér'a ungurésca in totu minutulu. De alta parte nu mai e secretu, ca situatiunea financiara a Ungariei este, chiaru si déca vomu abstrage dela cheltuielile causate de ocupatiune, un'a din cele mai critice. „Nici cu unulu séu doue milióne nu se póte jócá unu statu, care in anulu venitoriu are se acopere unu deficitu de celu puçinu 30 milióne si se converteze o datoria flotanta de 76½ milióne“ — scrie diuariulu guvernamentalu germanu din Budapest'a. Ministrulu Széll unulu din favoritii lui Deák, tat'a dualismului, a trebuitu prin urmare se 'si dica: Ocupatiunea nu ne aduce nici unu folosu, ba din contra efectele sale sunt indreptate chiaru in contra sistemului domnitoriu, care este amenintiatu mai multu de elementulu slavu, de alta parte se ceru dela noi jertfe mari pecuniarie, cari amenintia a ne resturná si puçinulu ecuilibriu ce l'amu mai adusu in financiele nóstre de catuva timpu incóce — asiadér' trebuie se facemu finitu acestei situatiuni precarie, se ni se spuna apriatu catu mai avemu se damu pentru scopurile ocupatiunei si pana candu. Szell e omulu socoteliloru elu le dise: Ungari'a numai atat'a mai póte dá, déca ve place bine, déca nu senatate buna!

Militarii inse nu se prea multiumescu cu un'a cu doue, ei ceru multu si nu le place se se tocmésca. De aci disarmoni'a intre ministrii de financie si ministrulu de resbelu comunu. Ar' mai merge cu tóte aceste, déca cért'a ar' fi numai pentru cateva milióne, dér' bine observa o fóia din Budapest'a, aci nu e vorb'a de aplanarea unoru divergintie financiari, catu mai vertosu de chiarificarea scopuriloru politice finale ale ocupatiunei. Maghiarii nu mai au nici unu sensu pentru actiunea bosniaca, de candu s'au convinsu, ca ea servesce numai causei slaviloru si ca printr'ens'a se slabesce numai sistemulu dualisticu, care are de scopu tocmai infrenarea elementeloru slave.

Dualismulu trece printr'o proba de focu din cele mai serióse. Este vorb'a despre aceea déca interessele generale ale monarchiei si ale popóreloru sale potu fi aduse in consonantia cu interessele particulare ale sistemului domnitoriu séu nu. Demissiunea ministrului Szell, pe care a si primit'o monarchulu si eventual'a demissiune a intregului cabinetu Tisza, care inca ar' mai voi se traiésca, este numai o scurta episoda in processulu celu mare, care a inceputu se se desfasiure inaintea ochiloru nostri! —

Agitatiunile anti-austriace in Itali'a.

Demonstratiunile italianiloru in contra Austriei nu mai voiescu se ia finitu. De candu cu congressulu dela Berlinu italianii nu mai au astemperu. Partidulu celu mare alu „Italiei irridente“ cere totu mai categoricu rescumpararea italianiloru supusi Austriei. Generalulu Garibaldi, care este acuma, potemu dice, sufletulu acestoru agitatiuni, atitia din nou intr'o scrisóre adresata din Caprera la mai multi cetatiani genovesi . . . „Asiadér' resbelu in contra Austriei — dice elu — si asiu voi, cá ori-ce italianu se'lu considere cá unu norocu, — in care e vorb'a de a spalá 15 seculi de ultragie si de asasinate. Ñu laude, ci fapte. Astadi trebuie se convingemu pe guvernu si natiune, ca pre candu Franci'a poseda 3.200,000 militari, Itali'a póte avé celu puçinu 2 milióne. Déca Austri'a face pe fratii nostri a combate in contra bosniaciloru, cari nu ne datorescu nimicu, pentru ce nu amu face totu astfeliu in contra celoru, cari nu voru patria onorata si libera? Resbelulu nostru nu trebuie se fia facutu cá celu trecutu, cu manusi albe, ci cu cutitulu; si nu departe avemu esemplulu muntenegriniloru, cari au distrusu diecimi de mii armata a unuia din cele mai mari imperii ale lumei s. a.“ — Provocarile eremitului dela Capréra isi au efectulu loru nu numai la italianii liberi, ci si la italianii din Austri'a. De multu esista o societate secreta a italianiloru austriaci triestini „La giovine Trieste“ (tenerulu Triestu) Acést'a societate a tiparitu deunadile in „tipografi'a ei secreta“ primulu numeru alu unui diuariu revolutionariu, care, dupa cumu spune redactiunea, fù intemeiatu de catra comerciantii Triestini, cari dupa unu singuru apelu si 'ntr'o singura di au oferitu cu celu mai mare entusiasmu sum'a necesaria. Diuariulu intregu resufla de ura in contra Austriei. Intr'o proclamatiune catra italianii austriaci dice: „Itali'a intréga e cu noi — rusîne celoru lasi si pedépsa tradatoriloru; la semnalulu datu ne ridicamu toti cá unulu. In primulu seu articulu de fondu, dice numit'a fóia dupa „R. L.“ intre altele:

„Ce vremu? Cuventulu nostru este semnalulu de resbelu, ca-ci intre asupriti si asupritori nu se dau negociari, trebuie — lupta. Spre a ne lupt'a contr'a odiosiloru straini, se ne ridicamu intariti prin consimtiementulu si ajutórele multoru frati ai nostri. cari astépta, spera si pregatescu eliberarea, hotariti a cuteza tóte si a nu se teme de nimicu, cu risulu pe buze si cu credinti'a in anima.

„Programulu nostru este insurectiunea — santa, ca ideea de patria, care o binecuventa, ca dreptatea si frati'a libera, cari sunt tientele ei, e neclintita cá muntii, infricosiata cá vijeliele mariloru nóstri. Steagulu nostru este tricolorulu; parol'a nóstra: Itali'a. Impregiurulu acestui steagu demnu si gloriosu adunati-ve cu totii, copii ai Triestului si Istriei, jertfiti sub elu numele, ofrandele, armele, vieati'a vóstra . . .

„Se ne aducemu aminte de glasulu eremitului dela Caprer'a (Garibaldi), se ne gandimu, ca fratii liberi din tóte orasiele Italiei voru alergá in ajutoriulu nostru, indata ce ne vomu revoltá. Giovine Trieste, organulu unei legiuni de cetatieni devotati libertatiei pana la mórte, corespunde cu tóte comitetele, cari s'au formatu in folosulu provinciei nóstre, cu veteranii vigurosi ai causei nationale si cu societatile de acasa, cari sunt gat'a la ori-ce. Giovine Trieste va prepara insurrectiunea si déca va veni ceasulu, va da semnalulu . . .

Austri'a a respunsu si ea la rondulu seu la provocarile italiane. De-o parte guvernulu a luatu mesuri spre concentrarea armatei teritoriale in muntii sudici ai Tirolului, de alta parte monarchulu insusi a intreprinsu o caletoria in capital'a Tirolului. In 26 Sept. imperatulu sosi in Insbruck, unde fu primitu de catra o imensa poporatiune c'unu entusiasmu estraordinariu. Imnulu imperatescu a trebuitu se fia repetatu de siése ori. Dupa primirea oficiala poporulu se duse inaintea palatului, unde esindu imperatulu pe balconu, strigarile entusiaste de „se traiésca“ numai voieau se ia finitu. Maiestatea S'a primindu in audientia deputatiunea dietei tirolese a disu, ca este fórte multiamitu cu aventulu ce l'a luatu institutiunea militara pentru aperarea tierii, ca s'a convinsu despre aptitudinea venatoriloru tirolesi, cari sciu se infrunte pe ori-ce inimicu; Tirolulu e si demnu de o aperare buna. — Mai mare insemnatate politica au cuvintele, ce le-a adresatu monarchulu catra representantii orasiului Brixen din Tirolulu sudicu „Nu voiu suferi niciodata — dise monarchulu — cá se se rumpa fia si macaru o palma de pamentu din corpulu Tirolului.“

Luptele in Bosni'a si Herzegovin'a.

Cine cunósce Bosni'a si Herzegovin'a din istori'a universala antica, acela nu si va face nici o ilusiune despre greutatile ce va avé Austri'a de a intimpiná chiaru dupa ce va ocupá acestea doue provincii ale imperiului otomanu. Spre a ilustra mai bine greutatile ce astépta pe Austria dupa ocupare vomu cita cuvintele unei corespondintie a lui „Pester Lloyd“ din 30 Sept.;

„Doue parti din Bosni'a si din Herzegovin'a s'au ocupatu, acuma póte incepe resbelulu de guerila. Tóte cate s'au petrecutu pana acuma intre Sav'a, Un'a, Drin'a si Trebinicica in cele doue luni de campania sunt numai espositiunea unui resbelu fórte seriosu, lungu si incurcatu, care nimeni nu póte prevedé astadi cumu se va desfasiura mai departe. Numai celu ce nu cunósce relatiunile in Bosni'a si in Herzegovin'a, numai celu ce ignoréza absolutu factorii, cari lucréza intr'unu resbelu de munte, póte vorbi astadi despre „pacificarea seversita“ a acestoru locuri, séu chiaru despre reducerea armatei de ocupatiune.

Candu cetesce omulu astfeliu de lucruri prin diuarie, trebuie se se mire, cumu se potu afla ómeni, cari se judece cu atata usiurintia despre afaceri militari. Celu ce cunósce tierile din cestiune si caracterulu resbelului de prin munti, trebuie se recunósca, ca monarchi'a nóstra 'si-a luatu pe capu nesce tieri, cumu sunt tienuturile din Alpii dinarici si prologici, cari semena multu cu Caucasulu si cu Abrutii atatu cu privire la calitatile si aplicarile locuitoriloru, catu si in privinti'a formatiunii pamentului si a resurseloru. Tieri, cari oferu atatea greutati naturale ori-carei actiuni militare si cari sunt pline de o poporatiune hotiósa si talharósa, fanatica, indolenta si careia nu-i place lucrulu, nu le póte pacifica in doue luni nici o armata din lume. Tóte cate le-a facutu armat'a nóstra brava pana acuma cu cele mai mari incordari si sacrificiuri nu sunt, decatu numai ocuparea cetatiloru, obiecteloru militare, locuriloru mai insemnate si curatirea drumuriloru, pana unde ajungu puscile si tunurile nóstre. Ostile bosniaciloru si herzegovinene sunt batute si

imprastiate, dér' nici decatu invinse, pentru-ca pe acelea nu le poti invinge. Astfeliu de dusmani nu-i poti invinge cu una cu doue, ca-ci cu catu-i bati mai multu, cu atata se facu mai dârji si mai setosi dupa lupta. — Ei nu depindu, ca armat'a regulata dela bas'a de operatiune, dela magazine s. a. Bandele bosniace de guerila, dupa ce le-ai batutu dupa tóte regulile militarie si le-ai imprastiatu, se aduna indata éra. Ele se ascundu prin vagaunile muntiloru, prin prapastii, pe unde batalionele cele regulate numai cu greu potu se strabata. Dosulu loru nu-i nicairi, ei au in tóte partile frontu, ca-ci ei au magazine pretutindeni, pe unde crescu bucate, unde se facu prune si pe unde pascu turmele. Pe insurgentulu din Bosni'a si Herzegovin'a prin urmare numai atunci 'l-ai invinsu, candu ai pusu man'a pe elu, candu i-ai trantitu unu glontiu in peptu séu i'ai bagatu manile in catusi, l'ai facutu se nu'ti mai póta strica. Astfeliu ai de a'ti trage socotéla in specie mai cu fiecare dintre acesti selbateci. Desastrulu unei bande de insurgenti n'are nici o influintia morala asupr'a membriloru singuratici din acea banda, pentru-ca mai toti dintre ei sunt talhari de professiune; cei, cari n'au fostu talhari, se facu acuma, ca-ci averea loru e prapadita, casele loru sunt arse, vitele li s'au prapaditu si haremulu loru se afla prin prepastii si prin locurile cele mai neamblate. Acesti ómeni nu afla asia curêndu ocasiune de a aruncá armele din mana. Ei pórta resbelu pe furisiu de alungulu linieloru, pe unde espedamu noi armat'a nóstra, cu atatu mai vertosu, ca-ci nutrescu speranti'a magulitória, ca catu de curêndu va vení é r n 'a, aliatulu loru."

Estragemu dintr'o scrisóre interesanta adresata diuariului „Közvélemény" dela B a n i a l u c 'a 23 Sept. urmatóriele: . . Cumu mi se pare este menirea nóstra — buna séu rea, Ddieu scie — de a pazi Banialuc'a. Missiunea acést'a nicidecumu gloriósa nu ne aduce decatu chinuri nespuse, ca-ci atacurile dela 14 si 15 ne au doveditu, ca in linistea, ce se pare ca domnesce giuru impregiuru, nu ne potemu increde, si ca poporulu acest'a va intrebuintiá ocasiunea cea mai de aprópe, spre a-si resbuná de noi Deocamdata stamu necontenitu cu arm'a in mana si facemu escursiuni mai mici in giuru cu scopu de a desarmá poporatiunea. Pana acuma amu confiscatu vreo 4—500 pusci de sistemulu nou Henry, Martini si Suyder, afara de aceste inse numai nesce pusci vechi cu cremene si iatagane, cu totulu póte vreo 10,000 bucati. Eu credu inse, ca bosniacii au ascunsu armele cele mai bune dinaintea nóstra si ca le voru intrebuintiá inca in contra nóstra. Unu astfeliu de bosniacu e unu adeveratu arsenalu. Pe spinare isi pórta pusc'a, la breu are doue pistóle si unu iataganu, ear' de o lature sabi'a. Si tóte cutitele astea sunt atatu de tare ascutite, incatu te pune la mirare. Bosniaculu tiene nespusu de multu la armele sale, si déca selbataci'a s'a nu l'ar' seduce a comite crudimi, ar' trebui se'lu consideri de erou.

Potu se 'ti impartasiescu si unu esemplu de cavalerismu. In 14 l. c. 4 companii ale regimentului nostru au fostu tramise la Sanski-Most. Klinci era atunci incungiuratu si noi aveamu missiunea de a desarmá cetatea si a nu lasá, cá insurgentii se se retraga in valea Sanei. Proprietariulu dela Sanski-Most, Beiulu Cekici a fostu comandantulu insurgentiloru in Kliuci. Cetatea cumu se scie a fostu luata in 14 si 15, insurgentii inse scapara, fara cá trupele nóstre se aiba macaru idea in ce parte. Dupa cateva dile primí colonelulu nostru dela Beiulu Cekici o scrisóre, in care acesta ilu róga, se-i crutie famili'a. Vedu — scrie Beiulu — ca lupt'a este fara folosu; dér' eu am fostu acela, care a provocatu pe toti din giuru la resistentia, si am datu cuventulu tuturoru, cari 'mi-au urmatu, ca nu-i voi parasi niciodata; dér' nu potu se predau armele, ci sunt decisu a luptá pana ce va mai trai unulu din aceia, pe cari i-amu chiamatu la lupta. — Scrisórea acést'a contiene óre care cavalerismu. Dreptu ca acést'a nobila insusire nu impedeca pe insurgenti, cá ocasionalminte soldatiloru nostri, pe cari ii prindu, se le taie urechile, nasurile séu chiaru si capulu. Noi corespundiatoriu cu acést'a amu primitu deja ordinulu de a nu face prisonieri; care va se dica: pe ori-care ilu prindemu cu arm'a in mana, ilu si espedamu in cealalta lume. Esceptiune facemu numai cu militarii regulari; Nizamii sunt tractati cá prisonieri de resbelu, toti ceilalti cá nesce banditi. Credu, ca insurectiunei o se-i damu de capu in curendu; ce-o se se intemple mai departe nimeni nu scie, chiaru si militarii superiori sunt cu capetele plecate, ca-ci nici ei nu sciu pentru ce ne luptamu. Institutiunile turcesci nu se potrivescu nicidecumu cu ideile nostre europene si t tu le sustienemu. Altfeliu procedu rusii in Bulgari'a. Déca este, cá tiér'a se fia a nóstra trebuie se intrebuintiamu si midiulóce, cari ducu la scopu. Astadi stamu inaintea unui caosu adeveratu. Pe generatiunea crestina de astadi nu poti contá multu, ea sta pe nivelulu fiereloru selbatice; ea este sbeuta de ide'a, ca de aci incolo turculu va fi „Rai'a" si ei domnii. Pana va cresce inse o noua generatiune cu alte principii voru trece vre-o cateva diecenii." —

Din L i v n o 29 Sept. se scrie: Gener. duce de Würtemberg si-a asiediatu cuartirulu generalu in monastirea Goric'a. Generalulu archiduce Ioanu a fostu numitu comandantu alu cetatii Livno. Insurectiunea in Livno a fos u condusa de Beiulu Mohamed Kurbaci Busaltja si de unu altu turcu fanaticu Ag'a Cismicu. Terorismulu, ce l'au eserceatu acesti doui conducêtori asupra soldatiloru (nizami) si a poporatiunei turcesci, a fostu infricosiatu. Celu ce nu voiea se se bata, fù masacratu. Ag'a Cismicu omorá pe renitenti cu man'a s'a propria; inca in dilele ultime a datu ordinu, cá chrestinii, ce treceau pe la Livno, se fia omoriti si jafuiti. In 26 l. tr. a facutu in persóna o recunóscere spre sudu dela Livno; ajungêndu in distantia numai de vreo 700 pasi dela statulu majoru alu primei brigade a impuscatu asupra lui o patrula, calulu lui a fostu omoritu si elu insusi greu ranitu, asia, incatu numai cu mare greu a scapatu de acolo. Amaratiunea intre poporatiunea chrestina pentru terorisarile din partea comandantiloru turci este enorma; chrestinii voieau se'si resbune jafuindu si ardiendu casele turciloru si trupele austriace cu poterea au trebuitu se-i retiena dela acést'a."

Din B e l g r a d u 2 Oct. se telegraféza fóiei „Pol. Corr.": Mai multu de 4000 i n s u r g e n t i c u a r m e s i m u n i t i u n i t r e c u r a i n S e r b i 'a, fugindu de trupele austriace, si fura acolo desarmati si internati; intre ei se afla doue pasiale, 200 de bei, unu batalionu intregu de nizami, trei tunuri Krupp si cateva mii de pusci de sistemulu nou, multi cai, provisiuni si munitiune. Mai pe fiecare di trecu mici bande de insurgenti turci cu femeile, cu copii si averea loru peste fruntari'a serbésca. — Totu din Belgradu se anuncia, ca consululu austro-ungaru de acolo, principele W r e d e, a multiamitu guvernului serbescu in termini fórte caldurosi pentru leal'a si corect'a s'a atitudine in totu timpulu ocupatiunei. Se desminte scirea, ca Austro-Ungari'a ar' fi propusu Serbiei, cá se inchiaie cu ea o conventiune pentru trecerea armatei.

Program'a gimnasiului romanu din Naseudu.

(Urmare si fine.)

Program'a de façia este a IX-a si pórta titlulu: „Program'a gimnasiului superiore romanu gr.-cat. din Naseudu dimpreuna cu datele statistice dela scól'a normala si de fetitie romane gr.-cat. din Naseudu, dela scól'a normala romana gr.-cat. din Monoru, dela scól'a normala romana greco-orientala din Borgo-Prundu si dela scólele triviale romane greco-catolice din Sangiorgiu, Telciu si Zagra pe anulu scolasticu 1877/S." — Dupa disertatiune venu scirile scolare, impartasite de directorele P a u l u T a n c o, din cari estragemu urmatóiele:

A. S t a t u l u p e r s o n a l u a l u c o r p u l u i p r o f e s s o r a l u. — La gimnasiu au functionatu in anulu 1877/8 cu totulu 13 professori gimnasiali si unulu de desemnu si de caligrafia. Dr. N. Maieru catechetu gr.-or. fiindu numitu professoru la institutulu teologicu-pedagogigu din Sibiiu se inlocuì prin Pavelu Besia cá professoru provisoriu de religiunea gr.-or. Ionu Lupóe fù numitu professoru suplinte la gimnasiu, spre completarea statului personalu alu corpului professoralu.

B. P l a n u l u d e i n v e t i a m e n t u, din care se vede ce studii, cate óre pe septemana, de ce professori, dupa ce manuale si catu materialu s'a propusu in fiecare clasa in decursulu anului scolasticu. Limb'a de propunere a fostu cea romana.

C. M e d i u l ó c e l e d e i n v e t i a m e n t u: a) Bibliotec'a gimnasiala s'a inmultitu in decursulu anului cu 11 opuri si 2 scrieri periodice. b) Bibliotec'a junimii studióse, s'a inmultitu cu 59 opuri. —

D. F u n d a t i u n i g i m n a s i a l i: a) fondulu pentru ajutorarea scolariloru, candu se bolnavescu. Perceptiunile acestui fondu facu 1117 fl. 77 cr, ear' erogatiunile facu 220 fl. 91 cr. prin urmare fondulu cu finea anului 1877/8 are unu capitalu de 896 fl. 86 cr. b) fondulu bibliotecei junimei studióse cu finea anului scolasticu a avutu perceptiuni 629 fl. 89 cr. ér' erogatiunile facu 150 fl. 02 cr. Subtragêndu-se erogatiunile din perceptiuni starea fondului cu finea anului 1877/8 face 479 fl. 87 cr. c) fondulu pentru recuisite si materialu de desemnu face perceptiuni 429 fl. erogatiuni 355 fl. 72 cr. Remanu 73 fl. 28 cr.

Din fondulu centralu scolasticu s'au impartitu studentiloru 1195 fl. si s'au cumperatu carti de 410 fl. v. a. pentru studenti.

Ajutóriele din fondulu centralu scolasticu s'au datu numai la fiii de fosti granitiari, afara de aceste s'au provediutu cu stipendii trei studenti, unulu din fundatiunea Franciscu-Iosefiana si doi din cea Alutaniana.

In gimnasiu au fostu in decursulu anului 177 scolari, din cari au muritu 2 si 6 au parasitu scól'a asiadéra la finea anului au fostu 169, carii se impartu dupa religiune: 130 greco-catolici, 37 greco-orientali, 2 romano-catolici; dupa starea civila a parintiloru: 44 fii de inteliginti; 101 de economi, 2 de industriasi, 22 de amploiati privati. Promovati au fostu 134, repetenti 35. — Ce limbi vorbescu: romanesce: 149 romanesce si nemtiesce 9; romanesce si maghiaresce 3, rom. magh. 8; rom. germ., polacesce 1. — La esamenulu de maturitate s'au insinuatu 11 scolari facêndu esamenulu oralu sub presidiulu consiliariului regiu si directoru scolasticu supremu alu Transilvanii Alesandru Páll, in presinti'a delegatului maritului consistoriu si in presinti'a secretariului fonduriloru scolare. Din 11 insi 2 s'au dechiaratu maturi cu lauda, 5 maturi, 3 rite maturi si unulu s'a respinsu dintr'unu studiu pe trei luni.

Scolarii, cari aspiréza a fi primiti in prim'a gimnasiala au se documenteze. 1 ca au implinitu alu 9-lea anu alu etatii, 2. printr'unu esamenu de primire se documenteze din limb'a romana: securitate si fundamentu in cetirea inteligibila si fluida, cunoscinti'a formeloru gramaticali, si propusetiuniloru simple, amplificate si compuse. Din limb'a germana si maghiara: Cetitulu cu precisiune si fluiditate. Din aritmetica: Cele patru operatiuni fundamentali cu numeri intregi, frangeri comune si decimale. Acestu esamenu obliga fara esceptiune pe fiecare scolariu aspirante de clas'a prima.

La scól'a normala (elementara) sunt 6 invetiatori si unu catechetu. La scól'a de fete sunt dóue invetiatorese si patru invetiatori aplicati dela scól'a de baieti. — La scól'a din Monoru sunt 5 invetiatori, in Borgo-Prundu sunt 5 invetiatori, in Sangeorgiu sunt 6 invetiatori, la scól'a triviala in Telciu sunt 4 invetiatori, in Zagr'a la scól'a triviala sunt 4 invetiatori.

La scól'a normala din Naseudu au fostu 182 scolari, dintre cari 165 romani, 15 germani si 13 israeliti, dintre cari 42 eminenti, 112 cu prima, 19 secundisti, ér' neesaminati 10. — In scól'a normala din Monoru au fostu baieti 64, dintre cari 28 eminenti, 24 primani, 12 secundani. — La scól'a normala din Borgo-Prundu au fostu 84 scolari, din cari 31 eminenti, 25 primani, 26 secundani si 2 tertiani. — La scól'a poporala triviala din Sangeorgiu au fostu 118, din cari 25 eminenti, 55 primani, 38 secundani. — La scól'a triviala din Telciu au fostu la inceputulu anului scolasticu 168 si la fine 76 scolari, au parasitu scól'a in decursulu anului 92 scolari, din cei remasi au fostu 21 eminenti, 25 primani, 29 secundani si unu tertianu. — In fine la scól'a triviala din Zagr'a au fostu 117 si au remasu pana la fine 76 scolari, au parasitu scóla 41, din ceia 33 au fostu eminenti, 23 primani, 12 secundani, 6 tertiani, 2 neesaminati.

Datele, cate le amu estrasu din program'a presenta, ne infaçiosiéza o icóna destulu de viua despre starea invetiamentului superioru si inferioru in fostulu districtu alu Naseudului. Din ele se vede, ca in gimnasiu au fostu 169 scolari in anulu acesta, pre candu in anulu trecutu, cumu aréta program'a respectiva, au fostu numai 159, de unde urméza, ca estu-anu s'a sporitu numerulu cu 10 scolari. Gimnasiulu naseudeanu, ar' fi cercetatu si mai bine, déca n'ar' fi prea la o parte, ca poteri didactice are destulu de harnice. Ar' fi cu multu mai impopulatu si din acea impregiurare, ca scolarii nu platescu didactru, dér' situatiunea topografica impedeca pe multi de a merge la Naseudu. Comitetulu fonduriloru inca vedemu, ca 'si pune tóta siliuti'a, cá se redice gimnasiulu acest'a, provediendulu cu tóte recerintiele si ajutorindu studentii cu sume considerabile, pentru cá se póta studiá.

Dorimu din sufletu, cá invetiamentulu si educatiunea la acestu institutu se crésca si se prospereze din anu in anu si se se respandésca peste toti fii si fiicele acestoru bravi romani, cari cá militari (granitiari) au fostu odinióra mandri'a romaniloru ardeleni, ér' acuma rivaliséza cu oricari romani din monarchi'a nóstra, ba pe multi i'au si intrecutu cu sacrificiile ce le au adusu pe altariulu culturii.

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 14 Septembre. — La ordinea dilei reportulu comissiunei insarcinata cu cercetarea probeloru de traductiuni din autorii latini. Se dà lectura processului verbalu alu comissiunei, prin care care se aréta, ca tóte traductiunile se respingu, si ca d. Quintescu este insarcinatu a face reportulu specialu. Dupa acést'a d. Quintescu cetesce reportulu seu, dupa care se deschide discutiunea. — D. Babesiu cerêndu cuventulu dice, ca nu se póte abtiené fora a obiectá, ca prin reportulu acest'a se condamna, póte fora cuventu, unele cuvinte si forme de scriere, cari pana acumu au fostu si sunt usitate de societate, chiaru in actele ei oficiale, si ca acést'a ar' fi nu numai o contradicere, ci si unu casu de confusiune pentru viitorii concurenti la traducerile propuse de societate. — D. Quintescu respunde, ca d. Babesiu se insiéla in apretiarile sale; reportulu nu atinge cestiunea neologismului séu a modului de scriere a cuvinteloru, ci mai multu vitiositatea traduceriloru façia cu originalulu, care s'a aretatu cu atatea probe si esemple. — D. Laurianu aréta, ca fondulu conclusiiloru este admisu de comissiunea intrega, ér' form'a espunerei, care s'a facutu prin reportulu ascultatu, este a reportorului, carele este singuru responsabilu pentru redactiune si apretiari. Cere a se face acésta distinctiune. — D. Odobescu 'si aréta mirarea, cumu traducerea unui autoru atatu de facilu, ca Pliniu, n'a potutu reusi, pe candu autori multu mai deficili cá Titu Liviu, Iuliu Cesare si Salustiu au potutu aflá traducatori. Óre traducerile actuale sunt mai rele, decatu cele alte, séu noi ne-amu facutu mai severi astadi? — D. Romanu respunde, ca tocmai, fiindu-ca Pliniu este mai usioru de tradusu, comissiunea a trebuitu se pretinda, cá traducerea lui se fia mai buna, fora a justificá mediocritatea traduceriloru anterióre. — D. Stefanescu nu intielege esplicatiunea ceruta de d. Odobescu. — D. Sturdza dice, ca déca traducerile lui Salustiu, Iuliu Cesare si Tacitu se paru astadi mediocre, tocmai acést'a este unu argumentu, pentru cá acumu se ceremu, cá traducerile, ce le facemu, se fia catu se póte mai bune; mai alesu, ca cu catu inaintamu, limb'a nóstra face progresse in cultura si ajunge mai maniabila pentru traducatori. — D. Urechia cere a se constatá, ca de si, dupa votulu societatiei, a figuratu in comissiunea, alu carei'a reportu s'a ascultatu, d-lui inse n'a luatu parte la cercetarea traduceriloru acestor'a, ca-ci cercetarea se facuse si se dedese la reportoru; dér' d-lui nu s'ar' fi unitu ca unele apretiari ale d-lui Quintescu, fiindu diametralmente opuse cu principiele sale. — D. Quintescu respunde, ca prin lucrarea s'a nu 'i a trecutu prin cugetu se condamne sistemele de limba séu ortografia, cu cari nu se impaca, nici se favoriseze sisteme, cari nu placu d-lui Urechia, ci s'a marginitu a espune convictiunile sale asupr'a traductiuniloru venite la concursu, aretandu erorile comisse de concurenti in lucrarile loru. — D. Sionu crede, ca dupa discutiunile urmate si dupa reportulu ascultatu, totusi trebuie se ne multiumimu, ca la concursurile nóstre se presenta concurenti atatu de numerosi; acest'a este unu semnu, ca junele generatiuni incepu a se dedá la ocupatiuni nobile, si ca, departe de a se descuragiá, din contr'a voru ceti observatiunile judicióse facute de eminentulu professoru prin reportulu seu, si la anulu viitoriu voru veni cu probe mai corecte si mai bune. D-lui incheia, propunendu a se pune la votu conclusiunile reportului, ca-ci o discutiune mai indelungata n'ar' avé nici unu resultatu. — D. Odobescu, inainte de a se procede la votare, cere lamuriri comissiunei asupr'a propunerei, ce face despre editiunea, cu care se se serve traducatorii. — D-nii Quintescu si Baritiu dau lamuririle cerute, dér' dupa observatiunile d-lui Romanu, acést'a se recomenda comissiunei, care are se reguleze propunerile de concursuri.

Dupa acestea punendu-se la votu reportulu comissiunei in totalu, se admite cu majoritate.

Sectiunea filologica comunica, ca ea s'a constituitu in modulu urmatoriu: d. A. Treb. Laurianu, presiedinte; d. G. Sionu, vice-presiedinte si d. A. Romanu, secretariu. — Se ie actu.

D. Grigorie Stefanescu face o comunicare fórte importanta despre o descoperire paleontologica: aflarea unei masele de Dinoter pe mosi'a Gaiceni, pe valea Bercheciului, in districtulu Tecuciului, care este ascultata cu viu interessu. — D. Odobescu invita pe d. Stefanescu, cá comunicatiunei acestei'a, facuta verbalu, se-i dè form'a de disertatiune spre a poté fi publicata in anale. D. Stefanescu promite si societatea aproba.

Se da lectura processului-verbalu din 11 Septembre alu sectiunei istorice, relativu la schimbulu numismaticu propusu a se face cu d. Dobozki si la tiparirea operiloru Cantemiriane.

Se admitu conclusiunile propuse de sectiune cá se se dé d-lui Dobozki unulu din cele 3 esemplare monete dela Mihaiu fiiulu lui Mircea, in schimbu pentru altele ce se oferu pentru colectiunea societatiei; asemenea a se multiami d-lui Dobozki pentru donatiunea s'a precedenta.

La propunerea relativa la tiparirea operiloru Cantemiriane, d. Sionu vediendu, ca se propune a se tiparí „Vita Constantini Cantemiri“ si „Colectania Orientalia“ numai in limb'a latina, aréta parerea si dorinti'a, cá aceste opere se se si traduca, cá se le póta ceti si romanii, cari nu sciu latinesce. — D. Sturdza spune, ca de idea acést'a s'a ocupatu si sectiunea, dér' in vedere, ca cu traducerea s'ar' ingreuná spesele si totodata s'ar' intardiá tiparirea operiloru Cantemiriane, ca-ci toti dorescu se le védia mai curêndu esite la lumina, a renunciatu la dens'a, remaindu, cá traducerea se se faca mai tardiu. — D. Sionu aretandu, ca prin acestea a aretatu numai o dorintia, ér' nu o propunere, se votéza si se aproba a se tipari 3 din operele Cantemiriane, si anume:

1. „Vita Constantini Cantemiri“.
2. „Colectania Orientalia.“
3. „Istori'a ieroglifica“, pentru care, calculandu-se spesele pentru 40 cóle tiparite, s'au designatu o suma de 6500 lei disponibili, dupa cumu se specifica anume prin processulu verbalu alu sectiunei.

Redactori „Revistei sciintifice“, d-nii Aurelianu si G. Stefanescu oferu pentru bibliotec'a societatiei academice unu esemplariu din revist'a acést'a pe anii 1877—1878. — Se primesce cu multiamire.

Siedinti'a dela 15 Septembre. — D. presiedinte invita pe membrii comissiunei insarcinate a se pronunciá pentru cea mai buna carte, ce trebuie se capete premiulu Nasturelu, cá se se adune spre a se consultá. Siedinti'a se suspende si membrii comissiunei se retragu pentru acést'a. Cu acésta lucrare ocupandu-se pana la 7 óre, siedinti'a nu se mai póte redeschide.

Diverse.

(Philippovici si functionarii din Bosni'a) Din Seraievo i se scrie lui „Köln. Ztg.“. „Functionarii cari voru administrá in viitoriu Bosni'a sunt toti croati nu numai dupa nationalitate, ci si dupa convictiunea loru politica. Nu e adeveratu ce scrieau foile russesci, ca Br. Philippovici s'ar radimá cu deosebire pe germani, cá pe unu elementu superioru de cultura. Philippovici voiesce o Croatia mare, cumu o póte voi panslavistulu celu mai aprigu, si de care se póte teme maghiarulu celu mai moderatu. Candu era odata vorb'a a face se apara fói'a oficiala din Seraievo in doue limbi adeca in cea germana si croatica, a declaratu generalulu: „Eu cunoscu numai o singura limba in tiér'a acésta.“ Si dupa acésta si procede. Despre elementulu turcescu nu mai e vorba, cu tóte ca si dupa numeru este celu mai tare. Functionarii administrativi germani, cari erau la inceputu destinati pentru Bosni'a au fostu tramisi de multu acasa. Philippovici isi este pe deplinu consciu despre increderea ce o are la imperatulu si lasa se se simtia destulu de multu positiunea tare, de care se bucura la curte.“ —

(Dela Chiustenge in Dobrogi'a) i se scrie diuariului „L'Orient“ din 30 Sept.: „Credeamu ca vomu fi scapatî de armat'a russésca, inse trupele, cari ne parasescu sunt iute inlocuite prin alte noue. Alaltaeri a intratu in cetate divisiunea 12 din corpulu 12 russescu; credeamu, ca se afla numai in trecere, dér' amu vediutu, ca s'au asiediatu aici pe mai multu timpu. Eri sosira 4 baterii si 2 escadróne de ulani. Portulu nostru este plinu cu artileria, munitiune, bombe si obuze. Se dice, ca tóte acestea ar' avé destinatiunea a fi imbarcate spre Russi'a. Departe de a se gandi se combata pe romani, locuitorii acestui orasiu, in specialu grecii si turcii, astepta cu nerabdare venirea loru incóce. Turcii si tatarii, cari au parasitu tiér'a la inceputulu resbelului, si cari au revenitu de atunci, au aflatu bunurile loru ocupate de altii, cari refusa a li le redá; si acestia suspina dupa sosirea romaniloru, in sperantia, ca voru obtiené justitia dela ei. Bietii ómeni se afla acuma intr'o positiune din cele mai deplorabile, ca-ci traiescu sub ceriulu liberu o esistentia nomadica si multi se si bolnavira. Din norocire s'a aflatu unu medicu M. Bolton, care a devenitu providenti'a loru, scapandu sute din ei din ghiarele mortii si ale miseriei.

(Ambasadoru austro-ungaru la curtea romana) S'a observatu, cá unu deosebitu cemplimentu, facutu Romaniei, ca comitele Andrásy s'a grabitu a face ministrului Brateanu la sosirea s'a dela Franzensbad la Vien'a o visita, ér' cu deosebire, ca comitele Hojos-Sprinzenstein a fostu numitu ministru plenipotentiariu la curtea princiara a Romaniei, prin care imperiulu austro-ungaru recunósce in fapta independenti'a Romaniei. Acuma, pentru-cá se nu se póta bucurá pré multu romanii asupr'a acestei numiri, observa „Pol. Cor.“, ca numirea representantelui austro-ungaru in Bucuresci nu s'a publicatu in modulu indatinatu, dupa care comitele Hojos-Sprinzenstein erá se fia numitu „ambasadoru estraordinariu si ministru plenipotentiariu la curtea romana“; ci publicatiunea suna asiá: „Ambasadorulu estraordinariu si ministrulu plenipotentiariu comitele Hojos-Sprinzenstein e chiamatu spre representare la curtea princiaria romana“. — Nu intielegemu distinctiunea, ce se face aci. Séu e alba, séu négra. Déca Austro-Ungari'a recunósce odata independenti'a Romaniei, nu mai au nici unu sensu asemeni distinctiuni in formalitatea numirei representantiloru sei.

(„Domnule Führer, io mi-su gat'a“.) Intr'o epistola privata din Doboi in Bosni'a publicata in „Pester Journal“ se istorisesce unu faptu, care dovedesce presenti'a de spiritu si curagiulu celu are soldatulu romanu si in façia mortii. In 25 Aug. candu puscaturile nu mai voieau se incete, soldatii tocmai se pusera la mancare, candu unu glontiu nemerì pe unulu din ei chiaru in peptu. Sarira toti in pecióre, dér' soldatulu nemeritu isi puse man'a pe ran'a din peptu si dice cat'a sergentulu ce era de façia, reportandu-i romanesce in dialectu banatianescu: „Domnule Führer io mi-su gat'a. Apoi cadiu josu si murí.

(Financiele Romaniei.) Directiunea comptabilitatii generale a statului publica in „Monitoriulu oficiale“ o dare de séma despre veniturile incasate in timpulu dela 1 Ianuariu pana la 1 Iuliu 1878, in comparatiune cu incasarile facute in epoc'a corespundietória din anulu 1877. Dupa acest'a dare de séma, in cele de antaiu siepte luni ale anului curinte, s'a incasatu sum'a de lei 89,274,305 b. 59, adeca 43,683,890 lei 22 b. mai multu de catu in aceasi epoca a anului 1877. Spre a ne face o idea despre starea financieloru romane, n'avemu de catu se ne aducemu aminte, ca budgetulu anului curente fiséza veniturile la sum'a de 93,372,451 lei, afara de biletele ipotecare, din care pana acumu nu s'au emisu de catu 2,125,000 l. Comparandu cifr'a acést'a a veniturilor cu cifr'a incasariloru efectuate pana la 1 Augustu 1878, vedemu — lucru surprindietoriu si chiaru nesperatu — ca veniturile budgetare prevediute pentru intregu anulu 1878 s'au incasatu numai in cele de antaiu siepte luni ale lui, cu o diferintia in minus numai de 4 milióne. Acésta stralucita situatiune permite romaniloru se privésca viitoriulu cu incredere si sicurantia.

(Portretulu femeiloru in Orientu.) Femeile, dicu Letonii, sunt cu póle lungi si cu minte scurta. La Georgieni o féta pretiuiesce aprópe patrudieci reudi (120 l. n.); la Ceremisi ea costa patru sute de lei; la Tatarii-Negrii se dau pentru o femeia treidieci de vaci; la Kirghiz-Kaizaci o féta se vinde in clasele de josu pe cinci pana la siése oi, in clasele de susu pe doue sute cai, cinci sute oi si chiaru o miie. La Samoiedi, cari locuiescu cele mai reci regiuni ale Nordului, barbatulu 'si cumpera soçi'a in vêrst'a de 10 ani pentru unu pretiu, care variéza dela o suta pana la cincidieci de reni. Acestu pretiu va paré camu scumpu, déca 'si va aduce cineva aminte, ca femeile Samoiediloru sunt mici, cu pantecele scosu afara si cu estremitatile suptiri si neproportionate; ele au façi'a larga, turtita si linsa; fruntea deprimata, nasulu bocarnatu cu narile deschise, cá la animale; ochii infundati, mici, adesea salbateci; perulu lungu, pletosu si sbirlitu . . . La Turci'a, femeile sunt, cá si stapanii loru, nepesatórie, lasie, desfrenate. Neavendu nici o demnitate, nu inspira nici unu respectu: chiaru fiii loru le tractéza, cá sclave si le incarca de injurii; degradate prin viéti'a de haremu, ingnorante, superstitióse, ele 'si petrecu timpulu in a se scaldá, a fumá, a dormí a consultá pe dervisi, a cantá poesii amoróse si-a priví jocurile molatice ale sclaveloru loru; le place asemenea fórte multu limbuti'a precupetieloru ebreice si armene si spectacolulu bufonu alu caraghiosului . . . Afara de acésta, turcóiciele sunt fara gustu, cochete, lacome si risipitórie . . .

(„Romanulu“) Dora d'Istri'a.

(Unu respunsu eroicu.) Se scie, ca cabinetulu din Athen'a a adressatu Turciei o nota,

prin care o invita a'i cedá cele doue provincii, cualificate de densulu cá grecesci, Thesali'a si Epirulu, séu celu puçinu o parte dintr'ensele. Savfet-pasi'a, care cunósce puçina istoria, se dice, ca ar' fi respunsu la not'a grecésca: „V i n o s i l e i á." Grecii au gasitu, ca respunsulu acest'a, desi curatu anticu helenicu, este prea eroicu si nepotrivitu cu timpulu. Pentru acestu cuventu s'au decisu a rogá pe marile poteri, printr'o nota in stilu grecu cu totulu modernu, s e b i n e v o i é s c a a i n t e r v e n i pe lenga Savfet si a'lu face se nu mai comita asemenea a n a c r o n i s m e.

Budapest'a, 27 Sept. a. c.

Binefacerea e virtute crestinésca, recunoscinti'a e o datorintia sacra! Petrunsi de simtiulu acestei datorintie, noi teologii romani dela Institutulu centralu din Budapest'a, aducemu tributulu nostru de recunoscintia maranimosiloru barbati, cari luandu in consideratiune circumstarile, in cari ne aflamu, nu ne-au denegatu sucursulu maranimosu pentru a ne poté adapá si noi din nectariulu literaturei nationale.

Deci primésca cea mai adénca multiamita onorabilele redactiuni a fóiei Assoc. „Transilvani'a", „Convorbiri literarie", „Foi'a scolasteca si Economulu", „Albin'a Carpatiloru" si „Gur'a satului" pentru generositatea manifestata catra noi in decursulu anului scolasticu deja espiratu, precumu si acei onorabili domni, cari ne-au mai inmultitu bibliotec'a cu operatele d-loru, ad.: Ven. capit. metropolitanu cu „Orologeriulu celu mare", „Octoichulu micu" si „Liturgieriu"; rssimulu d. prepost. capit. Timoteu Cipariu cu „Gramatic'a limbei romane"; clarissimulu d. Dr. Ioanu Ratiu cu „Matrimonim Impedimente" si „Dreptulu bisericescu"; m. on. d. Titu Budu cu „Concordanti'a biblica reale" si on. d. V. Gr. Borgovanu cu „Metodulu computului in scól'a poporale".

Repetiendu-ne insutitu multiamit'a cordiala, totodata apelamu din nou la generositatea on. domni iubitori de tenerimea lipsita de midiulóce; cá se nu ne dé nici pe noi uitarei, ca-ci si noi suntemu fii ai aceleia-'si natiuni si vomu sci a fi recunoscetori.

D e m e t r i u P o s i a r u,
pref. cassariu.

☞ Cu 1-a Octobre stilu vechiu se incepe unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI"

pentru cuartalulu alu IV-lea 1878 cu conditiunile din frunteriu.

Rogamu pe domnii aceia, a caroru abonamentu espira cu 30 Sept. st. v., cá se grabésca cu reinoirea lui, cá se li sé póta tramite fói'a regulatu.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adressele dloru esacte, aretandu si post'a cea mai aprópe de loculu, unde locuiescu.

Scrisorile sunt a se adressá la Redactiunea „Gazetei Transilvaniei".

IN SAL'A REDUTEI.

Mercuri in 9 Octobre (27 Sept.) 1878

ultimulu Concertu

alu virtuosului Curtii A. S. reg. principelui de Hohenzollern-Sigmaringen **Antoniu Frey** si alu virtuosului pianistu **Maximilian Laszner** din Vien'a.

Program'a.

1. *Terschak:* Fantasia din „Sonambul'a" — esecutata pe flauta de d. Frey.
2. a) *Schumann:* Noveleta Nr. 2; b) *Rubinstein:* Valse de Concertu — esec. de d. Laszner.
3. *Melodii* pentru baritonu — esec. de d. H.
4. *Doppler:* Berceuse — de d. Frey.
5. a) *Schubert:* Momente musicale, b) *Rubinstein:* Menuetto, c) *Laszner:* Mazurka — esec. de d. Laszner.
6. *Melodii* pentru sopranu — esec. de d-siór'a P.
7. *Doppler:* Cantecu de amoru — de d. Frey.
8. *Rubinstein:* Concertu in As-dur — la cererea mai multor'a de d. Laszner.

Inceputulu la 8 óre sér'a.

Pretiurile locuriloru: Fotoliuri 1 fl. 50 cr., balconu 1 fl. 50 cr.; bancile de pe galeria 1 fl.; Parterre, locu numerisatu 80 cr.; Intrare pe galeria 80 cr; Parterre 60 cr. Biletele se potu capetá in librari'a d-lui H. Zeidner si sér'a la cassa.

Sciri ultime telegrafice.

Vien'a, 4 Oct. Din Banialuk'a 3 Oct. se anuncia: In Caimacamatulu Prjedor a fostu prinsa o banda de hoti si tramisa aci. In Petrovac s'au aflatu multe provisiuni si arme de totu feliulu. Desarmarea poporatiunei in Caimacamatulu Kliuci s'a seversitu fara greutate.

Brodu, 4 Oct. H a g i - L o i 'a, faimosulu capu alu insurgentiloru turci, fû p r i n s u i n P e r s e s i - S i c c i c i - S o l o a p r ó p e d e G o r a z d 'a.

Vien'a, 4 Oct. (oficialu). Din Seraievo se anuncia cu dat'a de astadi: Prim'a brigada de infanteria intrà astadi diminétia in Visegradu fora a intempiná vreo resistintia. Insurgentii parasira desu de diminétia taber'a si siantiurile, lasandu in urm'a loru tunuri, corturi si munitiune. Eri intrara trupele nóstre, fora a fi silite a se luptá in Gorazd'a, astadi ocupara Cainic'a. Brigad'a a 7-a sosesce mane in Conjic'a. Localitatea Foc'a e parasita de insurgenti. C u a c é s t 'a s 'a s u p r i m a t u i n s u r e c t i u n e a i n t ó t a B o s n i 'a. T i é r 'a e s t e i n m a n i l e t r u p e l o r u n ó s t r e. „K. Z."

Nr. 178 ex 1878. 2—3

Concursu.

Pe bas'a budgetului pentru anulu 1878—9, votatu de adunarea generala a „Associatiunei transilvane", tienuta in Símleu la 4 si 5 Aug. a. c. (punctu 26 alu processului verbalu), se publica prin acést'a urmatóriele concurse:

1. La unu stipendiu de 400 fl., destinatu pentru unu studentu la filosofia séu technica.

2. La unu stipendiu de 60 fl., destinatu pentru agronomia.

3. La 3 stipendie de cate 60 fl., destinate pentru pedagogia in patria.

4. La unu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea Galliana, dêstinatu pentru unu gimnasistu, si carele a devenitu vacantu din causa, ca studentulu, carui'a i-s'a fostu conferitu acestu stipendiu in anulu trecutu, a intrelasatu a-si tramite cu finea anului scolasticu testimoniulu prescrisu. Conformu litereloru fondatiunali, la obtienerea acestui stipendiu, ceteris paribus va avé preferintia acela dintre concurenti, carele va dovedi, cumu-ca se trage din famili'a fundatorelui si anume din familia „Popu si Antonu."

5. La unu ajutoriu de 20 fl. din fundatiunea „Emiliu Basiot'a," cu aceea observare, cá conformu litereloru fundationale, la obtienerea acestui ajutoriu voru avé preferintia studentii eminenti, nascuti in muntii apuseni, ori in fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concurseloru se defige pe **25 Oct.** a. c. st. n. Concurentii au se-si inainteze suplicele loru la subsemnatulu comitetu, provediendu-le cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pe semestrulu alu II-lea alu anului scol. 1877/8; ér' cei ce voru concurge la stipendiulu de sub p. 2, trebuie se dovedésca, cumu-ca au absolvitu celu puçinu scól'a elementara, ca se precepu in genere la economia, dupa cumu acést'a se pórta in tiér'a nóstra, si ca au ajunsu alu 16-lea anu alu etatii.

Din siedinti'a comitetului „Associatiunei transilvane", tienuta in Sibiiu la 24 Sept. 1878.

Pentru presiedinte:	Pentru secret. II:
P. Dunc'a.	V. Petri.

Nr. 187 ex 1878. 2—3

Concursu.

Societatea „Transilvani'a" din Bucuresci a decisu se imparta cate patru ajutórie pentru fiecare din urmatóriele 8 meserii: rotari'a, dulgheria (carpentaria, Zimmermann), feraria, cojocaria, mesaria (templaria, Tischler), cismaria grósa, pelereria, curelaria séu sielaria.

Subsemnatulu comitetu la invitarea societatii „Transilvani'a" deschide prin acést'a concursu pentru imbracisiarea meserieloru indicate, insarcinendu-se a asiediá pre junii, cari ar' voi a se aplicá la meseriele acestea, la maestrii cei mai buni pe cate 3 séu 4 ani, cu contracte formale, inse sub urmatóriele conditiuni:

1. Se fia romani de nascere.
2. Se aiba celu puçinu etatea de 14 ani.
3. Se posieda celu puçinu cunoscintiele, ce se predau in scólele primarie din Austro-Ungari'a, si se cunósca si o limba straina, germana séu maghiara.
4. Parintii se se lege in scrisu, ca voru lasá pe fii loru se invetie meseri'a, la care se aplica, pana candu voru esi calfe séu sodali, cu atestatu in regula.

Suplicile, instruite conformu celoru espuse mai susu, se se inainteze la subsemnatulu comitetu celu multu pana la **25 Octobre** a. c. s t. n o u.

Din siedinti'a comitetului „Associatiunei transilvane", tienuta la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte:	Pentru secret. II:
P. Dunc'a.	V. Petri.

Nr. 643/a. f. sc. gr. 1—3

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea postului de professore pentru musica si cantare la gimnasiulu romanescu grecocatolicu din Naseudu si la scól'a normala de prunci si de fete, de care e impreunatu salariulu anuale de 900 fl v. a. cu dreptulu la pensiune, cá la professorii dela institutele de statu, si la adausele decenali, conformu statuteloru, cumu se voru statori de catra comitetulu administratoriu din candu in candu, — se escrie concursulu pana **la 31 Octobre st. n. 1878.**

Pana la acestu terminu, concurentii la acestu postu 'si voru adresá suplicele loru la subscris'a comissiune administratória de fondurile scolastice granitiaresci din Naseudu, avendu in acele de a comprobá:

1. capacitatea formale de a dá instruitiune din tóte instrumentele musicali si din cantare, prin absolutoriu si atestate de progressu dela unu institutu superiore pentru instructiunea in musica (conservatoriu).

2. cà au avutu esercitiu practicu in darea de invetiatura din musica si in cantare la unu gimnasiu, séu la un'a din scólele medie de asemene categoria cu sucessu bunu in timpu de trei ani, séu cà au esercitatu in modu practicu instruirea in musica la unu institutu superióre de musica si cantare, séu ca totu in atatu timpu au functionatu cá conducatori la unu orchestru militariu de musica, regulatu dupa lege, ori statutu, seu cá conducatori ai unei capele de musica din vreo cetate.

3. ca sciu limb'a romana cá limb'a propunerei, séu limb'a nemtiésca, francésca ori italiana cá limbe inlesnitórie la propunere.

4. Originea si religiunea prin atestatu de botezu.

5. studiele, ce le au mai facutu cumva si ca vicati'a de pana atunci le e nepetata.

Se admitu si concurenti, calificati de a dá instructiune in musica si cantare dupa mietod'a cea mai noua, cari nu posedu la olalta intrunite aceste conditiuni esentiali 1—5, inse pentru acesti e statoritu, in conformitate cu gradulu calificatiunei loru salariulu de 600 fl. si 700 fl. v. a. pe anu si anume fora dreptulu de a pretinde definivitatea si adausele.

Si la unulu din concurintii de acésta calitate, adeca necalificati pe deplinu, a priori, si reserva administratiunea fonduriloru scolastice, a 'i concede salariulu normale si dreptulu la adause, déca va fi facutu cu succesu distinsu emininte trei ani cá institutore de musica si cantare la institutele de invetiamentu din Naseudu.

Din siedinti'a comissiunei administratoria de fondurile scolastice granitiaresci tienuta in Naseudu in 16 Sept. 1878.

Presiedintele:	Secretariulu:
Gregoriu Moisilu, vicariu oppescu.	Ioachimu Muresianu.

Anunciu bibliograficu.

A esitu de sub tipariu si se afla de vendiare in librari'a lui H. Z e i d n e r in Brasiovu:

„Chemi'a anorganica" lucrata pe bas'a teoriiloru mai noue si intocmita pentru scólele medie dé I u l i a n u F i l i p e s c u l u, prof. la scólele centrale rom. gr.-or. in Brasiovu. — Pretiulu 1 fl. 20 cr. v. a. Pentru Romani'a 3 lei noui.

Pretiurile piatiei

din 4 Octobre st. n. 1878.

	Hectolitre.	fl. cr.		Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea	6.80	Mazerea		7.—
	midiulocu	6.20	Lintea		7 50
	de diosu	5.20	Fasolea		5 70
Mestecatu		4.60	Cartofi		1 55
Secara	fromósa	4.20	Somentia de inu		9 90
	de midiulocu	3.70		1 Chilo.	fl. cr.
Ordiulu	frumosu	3.60	Carne de vita		—.40
	de midiulocu	3.40	„ de rimatoriu		—.48
Ovesulu	frumosu	2.30	„ de berbece		—.28
	de midiulocu	2 20		100 Chile.	fl. cr.
Porumbulu		4.60	Seu de vita prospetu		32.—
Meiu		6.70	„ „ „ topitu		38.—
Hrisca		—.—			

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 4 Octobre st. n. 1878.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	60.65	Oblig. rurali ungare	87.50
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	62.60	„ „ Banat-Timis.	72.75
Losurile din 1860	110 75	„ „ transilvane	84 50
Actiunile bancei nation.	787.—	„ „ croato-slav.	74.75
„ instit. de creditu	227.25	Argintulu in marfuri	99.90
Londr'a, 3 luni	116.60	Galbini imperatesci	5.55
		Napoleond'ori	9.32
		Marci 100 imp. germ.	57.65

Editoru: **Iacobu Muresianu.**
Redactoru responsabilu: **Dr. Aurel Muresianu.**
Tipografi'a: **Ioane Gött si fiiu Henricu.**